

Mr.sc. Maja Proso, asistentica
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

SPORTSKO OSIGURANJE

UDK: 796 : 368. 91

Primljeno: 1. 03. 2010.

Izlaganje na znanstvenom skupu

Sport je pozitivna ljudska djelatnost koja čovjeku donosi velike psihofizičke prednosti. No, sport, na žalost, posebno u kontekstu suvremenog života i razvoja društva, kao i tehnologije, koja se vrlo često očituje i u velikom broju sportova, donosi sa sobom i manje pozitivne strane. Jedna od njih je rizik nastanka štete. Rad se bavi institutom sportskog osiguranja od rizika nastanka nesretnog slučaja u sportu ili pak vlastite građanskopravne odgovornosti prema trećim osobama, proizašle bavljenjem sportskom aktivnošću, a koji predstavljaju osnovni mehanizam zaštite financijske sfere svih koji na ovaj ili onaj način participiraju u sportskoj djelatnosti, a koja bi, bez ovog instituta mogla biti ozbiljno narušena.

Ključne riječi: *sport, osiguranje od posljedica nesretnog slučaja u sportu, osiguranje odgovornosti, šteta*

1. UVODNA RAZMATRANJA

Sportsko pravo je jedna od novijih grana prava. Ona obuhvaća temeljna načela i konkretna normativna rešenja iz svijeta sporta. Odredbe te mlade grane prava potpadaju pod raznolika pravna područja od ustavnog, građanskog, kaznenog, upravnog do drugih grana prava. Objedinjavanje navedenih segmenata u zasebnu sistematsku cjelinu motivirano je praktičnim potrebama suvremenog načina života. Sport je u suvremenom društvu postao visokoprofitabilna poslovna aktivnost. Usljed toga su otvorena mnoga pitanja koja spadaju u pravno područje, a sve više javlja se i potreba za iznalaženjem novih vrsta obligacionih i trgovačkih ugovora u sportu, za specifičnim reguliranjem kaznene i posebice odštetne odgovornosti u sportu. Danas se odnosi u sportu ne mogu zamisliti izvan i bez pravne regulative. U tom smislu sportskom pravu je jedan od ciljeva i pravno uobličenje i iznalaženje rješenja za brojne suvremene probleme nastale u sportu. Sport i pravna regulativa zato su duboko povezani i isprepleteni, jer najznačajniji i najosnovniji element sporta, je njegovo pravno reguliranje. To se posebno odnosi na regulativu sportskih natjecanja kao i na sve ostale prateće elemente organizacije sporta. Osim toga sportske aktivnosti se vrlo često odvijaju i izvan nacionalnih granica, pri čemu dolazi do izražaja i njihova međunarodnopravna dimenzija. Razvidan je nedostatak pravnih analiza mnogih pravnih principa, instituta i konkretnih normativnih rešenja koja su nastala kroz aktivnost zakonodavnih organa, sudova i različitih

sportskih asocijacija. Taj problem je prisutan u mnogim zemljama, uključujući i one sa najrazvijenijim pravnim sistemima. Stoga je prava nužnost, ali i izazov za pravnik, kao u ovom konkretnom slučaju, upustiti se u građanskopravnu analizu instituta koji stvaraju pravne okvire sportskoj djelatnosti te joj istovremeno omogućuju nesmetano odvijanje. Sport je uistinu iznimno pozitivna ljudska djelatnost koja čovjeku donosi velike psihofizičke prednosti. No, sport na žalost, posebno u kontekstu suvremenog života i razvoja društva kao i tehnologije, koja se vrlo često očituje i u velikom broju sportova, donosi sa sobom i manje pozitivne strane. Jedna od njih je rizik nastanka štete baveći se sportskom djelatnošću. Šteta može nastati nama samima koji se bavimo sportom u slučaju nastanka nesretnog slučaja, najčešće u obliku sportske povrede ili štetu svojim namjernim ili pak slučajnim ponašanjem ili propustom možemo uzrokovati trećima. Šteta u sportu može nastati i uporabom i korištenjem opasnih stvari, pa se kod takvih šteta odgovara po objektivnom kriteriju koji ne uzima u obzir subjektivni odnos štetnika prema štetnoj radnji koja je uzrokovala štetu. Nije rijedak slučaj da ljudi koji posjeduju sklupocjenu sportsku opremu poput kućnih teretana ili pak golf terena osiguravaju iste za slučaj njihova uništenja ili nastanka štete na njima. No, što je sa samom osobom koja participira u nekoj sportskoj aktivnosti? Svaka osoba koja profesionalno ili pak amaterski učestvuje u nekom sportu, samim otpočinjanjem sportske aktivnosti na sebe preuzima velik rizik kojega, pogotovo oni koji gotovo svakodnevno amaterski uživaju u nekoj sportskoj aktivnosti, nisu često potpuno svijesni. Što se, na primjer, događa ukoliko se osoba učestvujući u nekoj sportskoj aktivnosti povrijedi? Što ukoliko se povrijedite skijajući na zimovanju? Tko će nadoknaditi troškove medicinskih tretmana i liječenja uzrokovanih povredom? Što je sa izgubljenom zaradom za vrijeme nesposobnosti za rad? Što ukoliko baveći se sportskom aktivnošću uzrokuje drugoj osobi tjelesnu povredu ili pak imovinsku ili neimovinsku štetu? Tko je dužan istu štetu naknaditi? Kako ova pitanja utječu na kvalitetu sportskih aktivnosti?

Na ova, ali i niz drugih praktičnih pitanja koje vežemo uz ovakve i slične životne situacije vezane uz sportstke aktivnosti odgovara institut sportskog osiguranja.

2. OPĆENITO O INSTITUTU OSIGURANJA

Čovjeku kao pojedincu i kao pripadniku društvene zajednice, od samog osvita civilizacije prijetile su razne opasnosti kako za "golu" egzistenciju život i zdravlje napose, tako i za sva njegova materijalna dobra. Uporedo s razvojem društva rastle su i "umnažale" se takve opasnosti pa je vrlo rano nastala i potreba za iznalaženjem načina da se pojedinac zaštiti od rizika štete, pa čak štoviše i od posljedica mogućih vlastitih štetnih radnji kojima bi mogla nastati šteta za druge. Tako se javila ideja o organizaciji zaštite od rizika putem zajednice u kojoj bi putem ulaganja vlastitih doprinosa u zajednicu, članovi osigurali zaštitu za sebe te popravljali štetu onim članovima kojima je šteta nastala. Tako je nastala ideja o djelatnosti osiguranja te prvi osiguravatelji.

No, trebala su proći duga stoljeća povijesnog razvoja da bi se institut osiguranja od tih prapočetaka razvio u ono što predstavlja danas ne samo način zaštite osobnih i materijalnih interesa pojedinaca-osiguranika, već i institut kojim se štite interesi trećih osoba koje ne učestvuju u stvaranju zajedničkog fonda, pa do značaja koje osiguranje ima za društvo u cjelini kako sa ekonomskog tako i socijalnog stajališta. Prema načinu nastanka osiguranje se dijeli na obvezno i dobrovoljno, a spomenimo i podjelu na kolektivno i pojedinačno osiguranje, ovisno o tome osiguravaju li se pojednici ili pak svi ili pak veći broj članova određene grupacije ili kolektiva. Najčešće se zajednice osiguranja koriste kombinacijom podjele prema predmetu osiguranja i prema vrsti opasnosti. Hrvatski sustav osiguranja koristi kao kriterij predmet osiguranja i načina postanka te tako razlikuje osiguranje imovine i osoba te dobrovoljno i obvezno osiguranje.¹ Osiguranje osoba je zajednički naziv za grupu osiguranja kojima je zajedničko da se osiguranik osigurava od rizika koji ugrožavaju život, tijelo ili zdravlje određene osobe. U ovu grupu osiguranja spadaju osiguranja života, od posljedica nesretnog slučaja, zdravstveno osiguranje i osiguranje rente.

3. SPECIFIČNOSTI OSIGURANJA OD ODGOVORNOSTI

Osiguranje od odgovornosti jedan je od oblika imovinskog osiguranja. Njihova glavna karakteristika za razliku od osobnih osiguranja, jest da osiguranicima naknađuju gubitke koji bi ovi mogli, odnosno jesu pretrpjeli zbog ostvarenja ugovorenih osiguranih slučajeva na svojoj imovini ili materijalnim interesima osiguranika. Osiguravatelj je prema ugovoru dužan naknaditi pretrpljenu štetu, a korisnik se ne može naplatiti više nego što iznosi visina pretrpljene štete. Korisnik osiguranja od odgovornosti može biti samo osoba koja ima imovinski interes da se osigurani slučaj ne dogodi. Osiguranjem od odgovornosti se pokriva eventualna šteta na njegovoj imovini tj. dugu iz odgovornosti koji tereti njegovu imovinu. Daljnja karakteristika ove vrste osiguranja je u kriteriju po kojem se određuje nastanak obveze osiguratelja. Obveza nastaje ako se ostvari događaj koji je prouzrokovao štetu trećoj osobi za koju je odgovoran osiguranik. Odgovornost osiguranika za štetu počinjenu trećoj osobi može proizaći iz određene radnje ili propusta, počinjene krivnjom ili pak bez nje. Dakle, odgovornost može biti subjektivna (kulpozna) ili objektivna (kauzalna). Može biti izvanugovorna ili pak ugovorna ukoliko tako određuju dopunska pravila ili uvjeti dotičnog osiguranja. Ako jedna ugovorna strana ne izvrši svoju obvezu iz ugovora te time počinji štetu drugoj strani, riječ je o ugovornoj odgovornosti. Ono što, također, razlikuje ovu vrstu osiguranja od ostalih vrsta osiguranja odgovornosti jest postojanje određene treće osobe-oštećenika, zatim neposredan odnos ove treće osobe i osiguravatelja, te činjenica što sam osiguravatelj učestvuje u postupku utvrđivanja štete. Ali,

¹ Zakon o osiguranju, Narodne novine br. 46/97.,116/99., 11/02. ,vidi: čl. 1, u svezi s čl. 6., st.1. i čl. 75.

istovremeno, kao što ove činjenice daju specifičnost osiguranju odgovornosti, one istovremeno i potvrđuju njegovo pripadanje području osiguranja imovine budući pokazuju da se ipak kod njega u prvom planu nalazi popravljavanje nastale štete od strane osiguranika oštećenoj osobi, a što je osnovna karakteristika svih imovinskih osiguranja. Ugovor o osiguranju od odgovornosti specifičan je i po činjenici da pruža zaštitu dvijema stranama koje su potpuno suprostavljene, tj. s jedne strane osobi osiguranika koji je istovremeno štetnik u odnosu na drugu osobu kojoj se pruža zaštita, tj. osobi oštećenika, kojoj je osiguranik počinio štetu na osobi ili imovini. Osiguranik-štetnik je zaštićen ugovorom na način da se je osigurao-zaštito od negativnih posljedica svoje građanske odgovornosti, a oštećenik je zaštićen na način da će mu biti naknađena pretrpljena šteta. Još jedna karakteristika ugovora o osiguranju od odgovornosti je sve zapaženija tendencija davanja ovoj vrsti osiguranja statusa obveznog osiguranja.² Daljnja karakteristika imovinskih osiguranja jest u činjenici da osiguranicima nakađuju gubitke koji bi ovi mogli pretrpjeti zbog ostvarenja ugovorenih osiguranih slučajeva na svojoj imovini ili materijalnim interesima. Osiguranje od odgovornosti je vrsta osiguranja koje se sistematizira u imovinska osiguranja i to prema predmetu osiguranja. To proizlazi iz činjenice da je jedno od osnovnih načela koja prožimaju ovu vrstu odgovornosti načelo naknade štete - osiguravatelj je dužan naknaditi pretrpljenu štetu, a korisnik se ne može naplatiti više nego što iznosi visina pretrpljene štete. Korisnik osiguranja od odgovornosti može biti samo osoba koja ima imovinski interes da se osigurani slučaj ne dogodi. Osiguranjem od odgovornosti se ne pokriva šteta koja se može ostvariti na nekoj određenoj stvari osiguranika već na njegovoj imovini tj. dugu iz odgovornosti koji tereti njegovu imovinu.

Još jedna od specifičnosti osiguranja odgovornosti je u kriteriju po kojem se određuje nastanak obveze osiguratelja. Obveza će nastati ako se ostvari događaj koji je prouzrokovao štetu trećoj osobi za koju bi bio odgovoran osiguranik. Odgovornost osiguranika za štetu počinjenu trećoj osobi može proizaći iz određene radnje ili propusta, počinjene krivnjom ili pak bez nje. Dakle, odgovornost može biti subjektivna (kulpozna) ili objektivna (kauzalna). Može biti izvanugovorna ili pak ugovorna ukoliko tako određuju dopunska pravila ili uvjeti dotičnog osiguranja. Ako jedna ugovorna strana ne izvrši svoju obvezu iz ugovora te time počini štetu drugoj strani, riječ je o ugovornoj odgovornosti. I osiguranje

² Kao obvezna osiguranja, prema čl. 75. Zakonu o osiguranju, Narodne Novine br. 46/97., 116/99., 11/02, uređena su sljedeća osiguranja:

- osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika zrakoplova od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodica na motorni pogon od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama

(Kao obvezno osiguranje uređeno je i osiguranje od odgovornosti javnih bilježnika i odvjetnika); Zakon o Javnom bilježništvu, Narodne novine br. 78/93, 29/94, Zakon o odvjetništvu, Narodne novine br. 9/94

odgovornosti kao i ostala imovnska osiguranja, vezano je za određeni vanjski događaj, za nastalu štetu koja pogađa osobu oštećenika. Ono što ga razlikuje od ostalih vrsta imovinskih osiguranja je to što često osim naknade štete obuhvaća i obranu od odštetnih zahtjeva oštećenog. Moglo bi se reći kako je najvažnije svojstvo koje ovu vrstu osiguranja razlikuje od ostalih imovinskih osiguranja je što se kod ove vrste teško može utvrditi vrijednosti osiguranje stvari. To utječe na tehničku organizaciju osiguranja od odgovornosti. Kod ove vrste osiguranja na premije ne utječe vrijednost osiguranog predmeta, već one variraju prema učestalosti osiguranog rizika. Ono što također razlikuje ovu vrstu osiguranja od odgovornosti je postojanje određene treće osobe-oštećenika i neposrednom odnosu ove osobe i osiguravatelja. U svijetu je, kao i kod nas sve zapaženija tendencija davanja ovoj vrsti osiguranja statusa obveznog osiguranja.³ Ugovor o osiguranju od odgovornosti može se odnositi kako na osiguranje opće građanske odgovornosti, ali isto tako i na osiguranje profesionalne odgovornosti.

4. OSIGURANJE U SPORTU

Sportsko osiguranje je razgranata grana osiguranja i široki termin koji obuhvaća različita pokrića nastanka različitih oblika štete unutar sporta, koja u sebi obuhvaća niz, nazovimo ih, podgrana kojima se u svijetu bave kako osiguravajuća društva općeg tipa kao i sve više - specijalizirane osiguravajuće kuće, koje nudeći specijalizirane police sportskog osiguranja nude niže premije te osiguravaju od profesionalne ili javne civilnopravne odgovornosti do koje dolazi u svezi sa sportskim aktivnostima, bilo da se radi o profesionalnom sportu ili pak o neprofesionalnom bavljenju nekom sportskom aktivnošću kao nadasve korisnim hobbijem. Sport je postao iznimno lukrativa djelatnost, dosta udaljena od davnih coubertenskih olimpijskih postulata, „važno je učestvovati“. Danas je u sportu iznimno važno i zaraditi, i to dobro zaraditi, a uz takav cilj neizostavno idu i mehanizmi zaštite imovinskih interesa svih koji sudjeluju u sportskoj aktivnosti. Jedan od takvih mehanizam je i institut osiguranja u sportu. Nedavni slučaj bivšeg britanskog nogometaša mlađe selekcije kluba Manchester United, Bena Colletta⁴ koji je na sudu izborio iznos od preko 4,5 milijuna funti radi dvostrukog prijeloma

³ Kao obvezna osiguranja, prema čl.75. Zakonu o osiguranju, uređena su sljedeća osiguranja:
-osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja
-osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama
-osiguranje vlasnika, odnosno korisnika zrakoplova od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama
-osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodica na motorni pogon od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama.

(Kao obvezno osiguranje uređeno je i osiguranje od odgovornosti javnih bilježnika i odvjetnika), op.a.

⁴ Više o slučaju dostupno na internet stranici: <http://www.independent.ie/world-news/europe/exunited-trainee-wins-83645m-for-injury-1452478.html>

noge od strane igrača suparničkog kluba za vrijeme nogometne utakmice, a koja je povreda prekinula perspektivnu nogometnu karijeru indikativan je primjer koliko je danas sport postao biznis i o kakvim se vrtoglavno visokim novčanim izosima radi. Sport, prema recentnim podacima, vrijedi 3% cjelokupne svjetske trgovine i iznosi 2 % kombiniranog GNP-a 25 zemalja Europske Unije.⁵

4.1. Osiguranje od nastanka nesretnog slučaja u sportu-sportske povrede

Povrede su, svakako će se svi složiti, čest slučaj u sportu, gotovo bismo ih mogli nazvati i sastavnim dijelom bavljenja nekom sportskom aktivnošću. No, kada se radi o ozbiljnim povredama, onda one mogu biti vrlo skupe za profesionalnog ili amaterskog sportaša. Izgubljena zarada zbog sportskih povreda iznimno je visoka za svakog profesionalnog sportaša, a financijski gubitci se ne zaustavljaju s tim. Kako bi se što prije vratio sportu sportaš treba učiniti sve što je u njegovoj moći da se što prije oporavi, a to vrlo često podrazumijeva skupe rehabilitacijske tretmane, kao i rehabilitacijsku i ortopedsku opremu i pomagala, da nabrojimo samo neke od najčešćih troškova. Iako je većina klubova i sportskih organizacija sportski osigurana, sportašu nije na odmet uložiti u osobno sportsko osiguranje, za sigurnost potpune osigurateljske pokrivenosti u slučaju nastanka sportske povrede.

Čak se oko 30 milijuna sportskih povreda zabilježi u jednoj godini, a od toga najviše u nogometu, ragbiju, kriketu i tenisu.⁶ U Velikoj Britaniji najriscantniji aktivni sportovi su ragbi, golf, nogomet i hokej, dok najmanji broj sportskih povreda nastaje pri bavljenju trčanjem i održavanjem fit forme aerobnim i anaerobnim vježbanjem.⁷ Posebno su golf tereni prikladni za čest nastanak sportske povrede⁸, bilo da se radi o nesavjesnom ponašanju suparničkog igrača koji nije poduzeo sve mjere opreza prije nego je zamahnuo golf štapom prema loptici i pri tome uzrokovao povredu lica suigrača ili pak je pak pogodio lopticom gledatelja uzrokujući mu povredu. Od tog ukupnog broja, 3 milijuna povreda zahtijeva bolničko liječenje, dok 1,5 milijuna povreda zahtijeva minimalno 6 dana izostanka s posla.⁹ Trošak sportskih povreda iznosi za američki zdravstveni sustav trošak od preko bilijun dolara godišnje, prema statističkim podacima američkih osiguravatelja.¹⁰ Ti se troškovi najčešće sastoje od same medicinske pomoći neposredno nakon nastanka

⁵ Blackshaw, I., „The professional athlete-employee or entrepreneur?“ The International Sports Law Journal, July-Oct, 2006., str. 1.

⁶ http://www.thisismoney.co.uk/news/article.html?in_article_id=341464&in_page_id=4

⁷ Podaci Vladinog tijela Sport England, op.a., ibidem.

⁸ http://www.esure.com/media_centre/sports_injuries_fuel_surge_in.html

⁹ <http://www.telegraph.co.uk/finance/personalfinance/insurance/2856226/Get-cover-before-you-move-off-the-couch.html>, 2003.

¹⁰ http://www.injuryfree.org/safetytpc_display.cfm?PermanentId=75C650E2-2718-41AB-B1BC0504AB625450

sportske povrede, troškova naknadnog saniranja posljedica povrede i daljnjih poslovnih financijskih gubitaka uzrokovanih sportskom povredom.¹¹

4.2 Pretpostavke odgovornosti za štetu

Da bi nastala obveza popravljanja nastale štete moraju se kumulativno ispuniti ispuniti zakonske pretpostavke. Neke od njih su zajedničke svim vrstama odgovornosti za štetu, dok su neke druge karakteristične za pojedine vrste odgovornosti. Ovisno o tome koju vrstu odgovornosti primjenjujemo¹² na konkretni slučaj, subjekti odnosa odgovornosti za štetu su s jedne strane oštećenik, a s druge štetnik. U sportu bezbroj je radnji ili pak propusta kojima se može nanijeti šteta drugim osobama i za koje bismo mogli odgovarati. Krivnja je prema pravilima subjektivne odgovornosti ključna pretpostavka odgovornosti. U načelu u obzir dolaze oba oblika krivnje, namjera i nepažnja, s tim da su slučajevi namjernog uzrokovanja štete rijetki. Praktički se odgovara za nepažnju. Nepažnja se za razliku od težeg stupnja krivnje procjenjuje objektivno, uspoređuje se ponašanje štetnika, sa ponašanjem nekog zamišljenog čovjeka koji se uzima za mjerilo koje će pokazati je li štetnik postupao s dužnom pažnjom. Da bi osoba bila odgovorna za nastalu štetu u sportu, potrebno je da nastupi kao sljedeća pretpostavka njegove odgovornosti određena, pravno relevantna šteta. Ona se može očitovati kao imovinska ili pak neimovinska šteta-povreda prava osobnosti. Sljedeća pretpostavka odgovornosti je protupravnost štetne radnje. Ovako definirana protupravnost predstavlja protupravnost u objektivnom smislu, a protupravnost u subjektivnom smislu predstavlja skrivljenost. Puna protupravnost sadrži i objektivni, i subjektivni element, međutim ne traži se uvijek puna protupravnost kao pretpostavka odgovornosti za prouzročenu štetu, već samo za slučajeve subjektivne odgovornosti za štetu. Kod odgovornosti za štetu po pravilima objektivne odgovornosti, dovoljan je objektivni element. Protupravnost načelno označava ponašanje koje je suprotno pravilima određenog pravnog poretka. Kao pretpostavka odgovornosti za štetu protupravnost znači onakvo ponašanje kojim se povrjeđuju interesi zaštićeni građanskim pravom, odnosno nepodudarnost određenog ponašanja s određenim pravilom prema kojem se to ponašanje prosuđuje.¹³ Naravno, prilikom procjene protupravnosti postupanja u sportu od najveće su važnosti pravila određenog sporta. Protupravno ponašanje u sporu je onakvo koje vrijeđa sportska pravila određene sportske discipline, ali

¹¹ Taylor, J.-Stone, K.-Mullin, M.-Ellenbecker, T.-Walgenbach A., „Comprehensive Sports Injury management: from examination of injury to return to sport“ 2003., str. 43.

¹² Subjektivna odgovornost za nastalu štetu je prevladavajuća koncepcija odgovornosti za štetu, i prema našem Zakonu o obveznim odnosima, (dalje u tekstu ZOO) Narodne Novine / , no u obzir i to u uvjetima suvremenog znanstveno tehnološkog razvoja društava u mnogim područjima života sve veću primjenu imaju i pravila objektivne odgovornosti za štetu kod koje se ne uzima u obzir stupanj krivnje štetnika. Odgovara se već zbog same činjenice nastanka štete.

¹³ Gliha, I., „Izvaugovorna odgovornost za štetu nastalu u sportu“ u: Crnić, I., Crnić, J., Ćurković, M., Gliha, I., Ivančić-Kačer, B., Ivkošić, M., Kačer, H., Laba, B., Mateša, Z., Mijatović, N., Mintas-Hodak, Lj., Momčinović, H., Perkušić, A., Petrović, S., Primorac, D., „Uvod u sportsko pravo“, 2009., str. 199.

se protupravnost može ogledati i kroz rizik koji se preuzima participacijom u određenoj sportskoj aktivnosti.¹⁴ Posljednja je pretpostavka odgovornosti za štetu koja se mora kumulativno ispuniti je uzročna veza ili neprekinuti kauzalni neksus. Uzročna veza mora postojati između štetne radnje, odnosno propusta te nastale štete. Teret dokaza o uzročnoj vezi leži na osobi oštećenika. Uzročna veza mora biti i neprekinuta.

4.3 Ugovor o sportskom osiguranju

Glavna korist sportskog osiguranja za bilo koju osobu (fizičku ili pravnu, budući da se kao subjekti osiguranja osim samih sportaša, trenera, sudaca, službenih osoba, vlasnika sportskih terena i prostora, organizatora sportskih priredbi mogu naći i sportski klubovi, i sportske asocijacije koje organiziraju sportska natjecanja) koja se bavi sportom, čak i za najbenignije amatersko povremeno bavljenje nekom sportskom aktivnosti je spokoj koji osigurava. Život je nepredvidljiv i nezgode se stalno događaju. Ponekad se događa da relativno minorna nezgoda preraste po posljedicama u tragediju za sve učesnike. Ni sportski tereni nisu izuzetak od takvih događaja. Zato sportsko osiguranje osigurava mir nad činjenicom da ukoliko se dogodi kakva nepredviđena situacija poput nastanka štete, osobne povrede ili pak povrede nekog od ostalih učesnika u sportskoj aktivnosti ili pak nekih trećih kategorija subjekata (gledatelja), da će polica zaključenog ugovora o sportskom osiguranju pokriti nastalu štetu i troškove. Provođenje osiguranja sportskih rizika u Hrvatskoj se obavlja u okviru ostalih osiguranja, jer za sada ne postoje specijalni osiguravatelji koji bi u svojoj ponudi nudili baš ove pakete osiguranja. U inozemstvu, za razliku, već duže vremena nailazimo na specijalizirane osiguravatelje za područje sporta.¹⁵ Ugovaratelj osiguranja mogu biti sve osobe u sustavu sporta u RH.¹⁶ Ugovor o osiguranju sportaša ili djelatnosti sporta može biti zaključen individualno, ili pak kolektivno, gdje je jednom te istom policom osiguranja osigurano više subjekata. Jedna središnja sportska organizacija npr. Hrvatski olimpijski odbor sklapa ugovor o osiguranju svih olimpijaca ili svih sportaša koji spadaju u Olimpijsku obitelj sportova. Sportsko osiguranje nema

¹⁴ Razina rizika na koji sportaš pristaje u određenoj sportskoj aktivnosti ovisi prvenstveno o pravilima određenog sporta. Različiti sportovi donose sa sobom i različitu razinu rizika po život i zdravlje, i nastanak štete u participanta. Jedan od načina određivanja stupnja rizika sportke aktivnosati bio bi određivanje razine rizika u sportu prema kojem bi se sportovi dijelili u više grupa ili kategorija. Jedan od kriterija bi mogao biti i cilj sportke igre, tj. je li cilj u sportu savladati protivnika u direktnoj borbi –što bi predstavljalo sportske dvoboje, ili se radi o cilju da se što brže i bolje savladaju sportski zadatci su postavljeni pred sportaša, što bi predstavljalo paralelni sport. Rizik nastanka povreda i šteta veći je u sportskim dvobojima, nego kod paralelnih sportova. Više o temi protupravnosti i rizicima vezanim uz sportsku djelatnost vidi u: Crnić et altera, nav. djelo, str. 199,-206.

¹⁵ Tako je još u 19. stoljeću u Australiji osnovan posebni Lloydov sindikat „3334 Sportcover“ za osiguranje rizika u sportu koji se uskoro proširio,razumljivo, zbog političko društvenih veza tih zemelja i na Veliku Britaniju i Novi Zeland ,a kasnije i na EU. Primjerice, u Francuskoj duži niz godina postoji specijalizirani sportski osiguravatelj „Mutuell national des sports/Azur“ koji je predvodnik na području sportskog osiguranja.

¹⁶ Čl .5. i 6. Zakona o sportu, Narodne Novine 71/06.

karakter obveznog osiguranja, no obvezatnost osiguranja može biti propisano i deontološkim pravilima neke asocijacije.¹⁷

Ugovor o sportskom osiguranju kod nas reguliran je prvenstveno odredbama Zakona o obveznim odnosima¹⁸ koji uređuje ugovor o osiguranju, a koje odredbe se primjenjuju i na slučaj ugovora o sportskom osiguranju kao lex generalis, za slučaj da nema specijalnih pravila koja bi regulirala određeno pitanje ugovora o sportskom osiguranju. Također ugovor o sportskom osiguranju uređuju Dopunski uvjeti za osiguranje sportaša od posljedica nesretnog slučaja. Dopunski uvjeti pozivaju se, pak, na Opće uvjete za osiguranje od posljedica nesretnog slučaja, pa je razvidno da se primjenjuju i Opći, i Dopunski uvjeti.¹⁹

Ugovaratelj ovog ugovornog odnosa može biti sportska organizacija koja je pravna osoba kao i pojedinac koji ima pravni interes za sklapanje ugovora o osiguranju. Osiguranik može biti svaka osoba koja se bavi sportom, dok je korisnik osiguranja osoba koja ima direktnu korist iz ugovora o osiguranju i kojoj će biti isplaćena osigurnina za slučaj nastanka osiguranog slučaja. Osoba ugovaratelja osiguranja i osiguranika kao i korisnika osiguranja može biti jedna te ista osoba, ali i ne mora. Koliki će biti iznos premije osiguranja ovisi o više faktora. Najviše o riziku koji je uključen u određenu sportsku aktivnost i opsegu osiguravateljskog pokrića koji odaberete.²⁰ U Dopunskim uvjetima osiguranja većine osiguratelja navedeni su „razredi opasnost“ i u kojima su svrstani sportovi već prema riziku nastanka štetnog događaja. Tako primjerice su u I. razredu opasnosti, koji implicira malu opasnost nastanka štete za život zdravlje ili imovinu participanata svrtani bridž, ribolovstvo, šah, pikado, dok je u najvišem razredu svrstan automobilistički sport, paragliding, te- kwan-do, i slični sportovi visokog rizika. Što je osiguravateljno pokriće veće veća je i cijena. Smatra se cijena sportskog osiguranja, u svijetu, je relativno niska ako se uzme u obzir koji i koliki rizik jedna polica sportskog osiguranja pokriva. Tu su pravni i različiti vidovi medicinskih troškova koji mogu biti iznimno visoki. Cijena osiguranja raste ukoliko se određena osoba bavi s više sportova i ukoliko ima raniju povijest nezgoda ili tjelesnih povreda. Daljnji faktori koji utječu na cijenu osiguranja su određeni sport koji je u pitanju, životna dob sportaša kao i nivo sportske kompetencije koju osoba posjeduje.²¹ Dužina trajanja ugovora o osiguranju stvar je politike osiguravajuće kuće. Neki osiguravatelji nude mogućnost zaključenja ugovora o sportskom osiguranju za samo jedan jedini dan u kojem ćete učestvovati u nekoj sportskoj aktivnosti. Tako, za naprijed naveden slučaj trajanje osiguranja je jedan dan, kod drugih sportova

¹⁷ Tako je Zakon o osiguranju iz 1994. g, čl. 83., st. 4. obvezivao organizatore motociklističkih ili automobilističkih natjecanja radi postizanja najveće brzine ili najveće prosječne brzine da zaključe posebno osiguranje os automobilske odgovornosti., u: Čurković, M., Pravo osiguranja u sportu“ u Črnić et altera, nav.djelo, str. 219.

¹⁸ Zakon o obveznim odnosima, Narodne Novine, 35/05, 41/08.

¹⁹ Za potrebe rada koristili smo se Općim uvjetima i Dopunskim uvjetima osiguranja sportaša od posljedica nesretnog slučaja Croatia osiguranja, op.a.

²⁰ Gardiner, S., „Sports law“, 2006., str. 661.

²¹ Ibidem.

duljina trajanja je najčešće jedna kalendarska sezona u kojoj se odvija određeno natjecanje, dok se kod amaterskog bavljenja sportom u rekreativne svrhe najčešće ugovara jednogodišnje trajanje osiguranja. Osigurani slučaj najčešće predstavlja „svaki iznenadni od volje osiguranika nezavisni događaj koji, djelujući uglavnom izvana naglo na tijelo osiguranika, ima za posljedicu njegovu smrt, potpuni ili djelomični invaliditet, privremenu nesposobnost za rad ili narušenje zdravlja koje zahtijeva liječničku pomoć“²², no time lista štete koja se pokriva nije iscrpljena jer ona varira od osiguravatelja do osiguravatelja. Standardna policica sportskog osiguranja osigurat će financijsku pomoć u slučaju nastanka sportske povrede, dakle nesretnog slučaja u sportu, u smislu osiguranja osobnog dohotka, troškove hospitalizacije i troškove medicinskih tretmana kao što je fizioterapija i stomatološke usluge. Police sportskog osiguranja su najčešće tako „skrojene“ da odgovaraju potrebama osobe koja traži osiguranje i specifičnostima djelatnosti koja se pokriva osiguranjem. Zato policica sportskog osiguranja neće pokrivati ništa što ugovaratelj osiguranja sam ne zatraži. Tako npr. organizator neke sportske priredbe može zatražiti i dobiti sportsko osiguranje po osnovi javne odgovornosti koja se proteže, odnosno pokriva štete u iznosima milijuna dolara za nezgode koje bi nastale na sportskim događanjima, ili pak osiguranje dobrog vremena za sportska natjecanja koja pak ovise o određenim vremenskim uvjetima kao uvjetu njihovog odvijanja, a koje obična policica sportskog osiguranja sigurno ne bi pokrivala. Kao što smo ranije naveli ekstremni sportovi kao npr. snowboard, surfanje na valovima, jet skiing, skateboard, paragliding, skakanje poadobranom itd., isključeni su iz standardnih policica sportskog osiguranja i zahtijevaju zasebne police osiguranja. Posebice s dolaskom proljeća i lijepih vremena pogodnih za rekreativnu sportsku aktivnost, sportski tereni postaju pravi rasadnik zahtjeva za naknadom nastale štete osiguranje policama sportakog osiguranja. Tako se u Velikoj Britaniji stalno povećava broj zahtjeva iz zaključenih policica sportskog osiguranja po osnovi osobne odgovornosti.²³ U Velikoj Britaniji te su police sportskog osiguranja najmanje zastupljene, no isplaćeni iznosi pokrića temeljeni na njima su najviši, upravo zbog težine rizika tj. nastale štetne posljedice koje se njima osiguravaju.²⁴ S porastom tendencija ka parničanju, što je globalni trend svugdje u svijetu, povećava se i broj parnica koje potječu upravo iz prouzročene štete u sportu. Sportske povrede uzrokovane nemarnim ponašanjem, postale su jedna od glavnih uzroka povećanja sudskih tužbi za naknadom štete temeljem policica osiguranja osobne odgovornosti u protekle tri godine.²⁵

²² Čl. 5., st. 1. Općih uvjeta osiguranja Croatia osiguranja.

²³ „Sports injuries fuel surge in Personal Liability claims“ <http://www.moneynews.co.uk/5399/esure-home-insurance-sports-injuries-cause-personal-liability-claims/>

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem.

4.4 Osiguranje ekstremnih sportova

Poseban je slučaj unutar sportskog osiguranja osiguranje tzv. ekstremnih sportova, budući je rizik od nastanka različitih vidova štete upravo kod tih sportova najveći. Stoga ugovori o osiguranju takvih sportskih aktivnosti sa sobom nose i povećane premije osiguranja kao i ostale specifičnosti.²⁶ Sportaši koji se bave ekstremnim sportovima teže sklapaju police sportskog osiguranja i to ne samo radi viših premija osiguranja već zbog generalne nespremnosti osiguravatelja da takve police ponude. Razlog tomu je naravno rizik nastanka štetne posljedice koji je kod tih sportova značajno visok. U svijetu osiguranja takvi se ekstremni sportovi kao npr. brdski biciklizam nazivaju „opasnim hobijima“ koji ili povećavaju premije osiguranja čineći takve pakete osiguranja manje dostupnima onima koji bi ih koristili ili ih pak zbog neisplativosti i povećanog rizika nastanka štetnih posljedica za osiguravatelje uopće ne nude.²⁷ Iako smo rekli da se niz oklonosti uzima u obzir prilikom određivanja cijene sportskog osiguranja, kao što su povijest zdravstvenog stanja osiguranika, činjenice puši li se ili ne, njegovog stila života koji vodi itd., te okolnosti kod ekstremnih sportaša premda sve pozitivno određene, malo su od koristi upravo zbog činjenice da se osoba osiguranika bavi opasnom djelatnošću kao što je ekstremni sport. Kod nas, dopunskim uvjetima sportskih osiguranja, isključene su nezgode koje se dogode za vrijeme bavljenja sportovima koje osiguratelj smatra vrlo rizičnima, kao što su primjerice: auto utrke, rally, carting, sportsko padobranstvo, vožnja i upravljanje zrakoplovima i letjelicama različitih vrsta. Isključene su i nezgode koje bi se dogodile za vrijeme treninga u takvim sportovima. Naravno, postoji mogućnost posebnog ugovaranja osiguranja i ovih povećanih rizika u sportu, za koju se plaća i posebna premija, ali to se mora posebno ugovoriti.

5. OSIGURANJE OD PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI U SPORTU

Profesionalna odgovornost predstavlja rizik koji može nastati za određenog osiguranika ili pak cijelu grupu osiguranika (pripadnika određene profesije), a proizlazi upravo iz bavljenja određenim zanimanjem, profesijom. Među takvima posebno mjesto zauzima osiguranje odgovornosti tzv. slobodnih zanimanja. Takva su primjerice samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinar, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, novinara, dramskih djelatnika, poreznih savjetnika, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i niz drugih djelatnosti.²⁸ Osnovne su im karakteristike visoka profesionalnost, obveza djelovanja za opće dobro, stroga samokontrola, i djelovanje na vlastitu odgovornost.

²⁶ Williams, F., „Life insurance for the extreme athlete“ 2008., članak dostupan na internet adresi: http://life-insurance.suite101.com/article.cfm/life_insurance_for_the_extreme_athlete

²⁷ Tzv. „hazardous avocations“, Ibidem.

²⁸ Prema Zakonu o porezu na dohodak čl.11, st.2 t.1., Narodne Novine br. 25/95

Građanskopravna odgovornost profesionalaca je samo jedan od mogućih vidova njegove odgovornosti.²⁹ U Hrvatskoj, uz ponovno uspostavljanje slobodnih zanimanja koja su postojala od ranije, ali su desetljećima bila zanemarena, uvela su se i nova, dosad nepostojeća slobodna zanimanja. Za neka od njih, kao što je slučaj s javnim bilježnicima i odvjetnicima, uvedena je i zakonska obveza osiguranja.³⁰

U sportu u specifičnoj se situaciji nalaze osobni profesionalni treneri³¹ koji se bave nadgledanjem i usmjeravanjem drugih osoba u određenoj sportskoj aktivnosti. Za njih je upravo esencijalno da imaju sklopljeno sportsko osiguranje od profesionalne odgovornosti jer je dovoljno da jedna od mnogih osoba koje oni preprofesionalno nadgledaju u njihovom sportskom napredovanju dožive kakvu nezgodu, tjelesnu povredu ili imovinsku štetu da se sav trud i ugled koji su mukotrpno gradili sruši, da imovinski teret koji pada na njih i njihovu djelatnost takvih slučajeva ni ne spominjemo. Mnogi fitness centri ne bi smjeli dopustiti ugovornom osobnom treneru rad ukoliko se ne osigura za slučaj profesionalne odgovornosti. Upravo u ovom sportu postoji znatan rizik nastanka povrede zbog fizičke prirode nadgledanja i usmjeravanja klijentovog osobnog treninga.³² Osiguranje profesionalne odgovornosti štiti osobnog trenera kao i sve osobe navedene u polici za slučaj nastanka klijentove povrede za vrijeme treninga. Osobni treneri koji su u ugovornom radnom odnosu sa nekom sportskom institucijom koja ih zapošljava, najčešće su osigurani preko poslodavca. No ponekad je dobro radi bolje osigurateljske pokrivenosti ukoliko je moguće sklopiti i osobno dodatno osiguranje.³³ Osobni trener bi mogao biti odgovoran za nastanak povrede koja je i samo djelomično uzrokovana tj. povezana s osobnim treningom, pa čak i za slučaj da osobni trener uopće nije ni bio prisutan kada se dogodio nesretni slučaj. Dovoljno je npr. da jednom od klijenata kreira trening program koji se, recimo, sastoji od između ostalog, dvadeset trbušnjaka. Može se lako dogoditi da taj klijent loše kondicije i slabijeg zdravstvenog stanja, što je prešutio, pretrpi srčani udar radeći propisane trbušnjake. S obzirom da u ovakvoj hipotetskoj situaciji osobni trener može biti tužen, jasno je zbog čega je sklapanje osiguranja od profesionalne odgovornosti u sportu poželjno. Na taj način se, barem djelomično, osobni trener osigurava od financijske prijetnje (mogućeg sudskog spora i sudskih

²⁹ Tako profesionalac može biti i kaznenopravno odgovoran, a kako je vrlo često i pripadnik raznih strukovnih profesionalnih organizacija, te ukoliko je u određenom radnom odnosu, to je moguća i stegovna odgovornost.

³⁰ Zakon o Javnom bilježništvu, Narodne Novine br.78/93, 29/94, Zakon o odvjetništvu, Narodne Novine br. 9/94

³¹ Kao i druge kategorije osoba koje se posredno bave sportom, kao što su sportski posrednici u transferima igrača u nogometu. Na njih se odnose i njihovu djelatnost reguliraju posebna pravila kao što je Pravilnik o radu posrednika u transferima igrača Hrvatskog nogometnog saveza, kao i Kodeks profesionalnog ponašanja posrednika u transferima nogometnih igrača. Kod nas osiguranje od odgovornosti u sportu prvi je počeo osiguravati Allianz osiguranje. Više o osiguranju profesionalne odgovornosti nogometnih menagera vidi u: Čurković, nav.djelo, str. 227-228.

³² Anderson, G., „Foundations of professional personal training“, 2008., str. 194.-195.

³³ Ibidem.

troškova) koju sa sobom nesretni slučajevi i povrede u sportu, ali i cijeli spektar ostalih rizika povezanih uz profesiju osobnog trenera (kao npr. slučaj optužbe za seksualno uznemiravanje) nose sa sobom.³⁴

6. ZAKLJUČAK

Ukoliko participirajući u nekoj kompetitivnoj sportskoj aktivnosti, bilo profesionalno bilo amaterski pretrpite sportsku povredu ili pak uzrokuje suigraču ili gledatelju ili nekoj trećoj osobi štetu, suočit ćete se sa tužbom za naknadu uzrokovane štete. S rizikom tužbi za naknadu štete izloženi su klubovi sportaša koji je izazvao povredu ili pak sportske asocijacije, pa čak pod određenim okolnostima organizatori određene sportske manifestacije. Isto tako vlasnici sportskih terena izloženi su riziku tužbi za naknadom štete zbog lošeg ili manjkavog održavanja sportskih terena, radi čega je došlo do povrede kod određene osobe. Iz svih ovih razloga osobi koja se na ovaj ili onaj način bavi sportom, sportsko osiguranje rizika nastanka sportske povrede ili pak svoje vlastite odgovornosti prema trećim osobama proizašle bavljenjem sportskom aktivnošću dobar je mehanizam zaštite financijske sfere, koja bi, bez instituta sportskog osiguranja mogla biti ozbiljno narušena. Osim što nudi financijsku pomoć zbog gubitka zarade za vrijeme nesposobnosti bavljenja određenim sportom, sportsko osiguranje ima i druge pogodnosti, ovisno o kakvoj je vrsti sportske povrede riječ. Naravno, što je povreda ozbiljnija veći su iznosi naknada temeljem police sportskog osiguranja. Možda i više od same financijske pomoći institut sportskog osiguranja osigurava mir prilikom participiranja u sportskoj aktivnosti znajući da smo zaštićeni ukoliko se dogode nepredviđene okolnosti. Sport kao djelatnost obilježava brojnostpravnih subjekata na određenom ograničenom prostoru u isto vrijeme (natjecatelji, publika, arbitri, delegati, radno i pomoćno osoblje). već sama ta činjenica implicira povećani rizik nastanka nepredviđenih okolnosti koje pak mogu dovesti do određene povrede ili druge vrste štete. kada elementu brojnosti pridodamo i povećani emocionalno adrelinski naboj koji se uobičajeno stvara prilikom sportskog natjecanja ne samo kod samih natjecatelja nego i kod gledatelja, onda je razvidno da je taj rizik još i veći. . To se podjednako odnosi na amaterski, a pogotovo na profesionalni sport. Opasnost u sportu prijeto stoga ne samo natjecateljima, aktivnim sudionicima, nego i gledateljima, i trećim osobama. Sama natjecanja katkad znače uporabu opasnih materijala ili predmeta (utrke motornih vozila, skijanje na vodi, utrke glisera, aero akrobacije), odnosno životinja (konjske trke i sl.) Iz navedenih posebnosti rizika sportske aktivnosti jasno je vidljivo da su sportu potrebne sve vrste osiguranja koje i inače susrećemo kod ostalih pravnih subjekata i profesionalnih djelatnosti (osiguranje imovine, osiguranje od odgovornosti prema sudionicima sportske aktivnosti, osiguranje odgovornosti prema gledateljima, osiguranje od odgovornosti prema trećim osobama, osiguranje od posljedica nesretnog slučaja,

³⁴ ACSM's „Resources for the personal trainer“, 2007., str 497.

osiguranje putovanja, osiguranje pravne zaštite, zdravstvena osiguranja, putna osiguranja, osiguranje od različitih financijskih gubitaka, osiguranje života, itd.). Naravno, sva ova regularna osiguranja ugovaraju se i u sportskoj djelatnosti, ili je pak vrlo poželjno sklapati ih, uz ugrađivanje i poštivanje posebnosti osiguranja koja su uvjetovana posebnosti i brojnošću sportskih rizika koji se pokrivaju osiguranjem. No, osiguranje od posljedica nastanka nesretnog slučaja u sportu kao i osiguranje vlastite odgovornosti za štetu nastalu vlastitim radnjama i propustima su ona osiguranja koja u osiguravateljskoj praksi najčešće dovode do isplata osigurane budući se te vrste osiguranja najčešće aktiviraju nastankom osiguranog slučaja zato su sportašima i svim ostalima koji su posredno vezani uz sport, a nisu direktni učesnici u sportskim nadmetanjima, vrlo zanimljiva.

Na žalost, Zakon o sportu nema odredbe koje uređuju osiguranje u sportu, što mu je velika manjkavost. Mislimo kako bi se takve odredbe, koje ako već ne bi propisale obvezatnost sportskog osiguranja, za što se zalažemo, onda barem dale jasne preporuke svim individualnim ili pak kolektivnim subjektima u sportu da se osiguraju od nesretnog slučaja u sportu, odnosno da osiguraju svoju odgovornost za eventualni nastanak štete koju bi svojim ponašanjem prouzročili. Takva bi se odredba svakako trebala naći u zakonu koji uređuje tako značajnu djelatnost u suvremenom životu kao što je sport, a koja obuhvaća i direktno ili indirektno uređuje pravni status izuzetno velikog broja osoba koje se bave sportskom aktivnošću. Posebice nam se čini neizbježno za kategoriju vrhunskih sportaša, profesionalaca, koji praktički cijeli svoj život i mladost posvećuju napredovanju i postizanju vrhunskih uspjeha u određenoj sportskoj aktivnosti, od koje žive i pribavljaju sredstva za životnu egzistenciju i za njih same, i često cijele njihove obitelji. „Obična“ osiguranja od posljedica nezgode, primjenjiva na druga životna područja, koja podrazumijevaju opću životnu nesposobnost (invalidnost) u sportu nisu zadovoljavajuća. U sportu mora postojati osiguranje za slučaj profesionalne nesposobnosti, kako bi u slučaju nemogućnosti daljnjeg bavljenja sportom od osigurane dobili koliko toliko financijsku zaštitu tj. materijalna sredstva koja bi im omogućila pristojnu životnu egzistenciju, kojoj su se nadali po redovnom tijeku stvari, a koja predstavlja, u slučajevima vrhunskih sportaša, samo mali dio one materijalne koristi od bavljenja sportskom djelatnošću, odnosno određenim sportom, koju bi bili ostvarili, da nije došlo do osiguranog nesretnog slučaja.

INSURANCE IN SPORT

Author argues that every sports persons, sports team and sports authorities should buy a sports insurance policy to shield themselves against possible financial losses arising from a sporting event. Sport insurance offers financial cover against, among other, medical expenses, accidental damage and liability claims incurred during a sports activity. The most common forms of sports insurance are accident insurance and general liability insurance. The availability of the best possible medical treatment reduces the threat of lawsuits against sports authorities by the injured player if a sportman

have accident insurance contract in sport. General liability insurance policy pays for bodily injury to any spectator or player due to the negligence of the sports authorities. The policy pays for the legal cost of defending the indemnity action. Thousands of people who participate in sporting activities every day in the world should consider what consequences a sporting accident might have for them. They could break a leg, twist back, suffer damage to your teeth or sustain a head injury. Sport activity may cause heavy financial losses sportmen may face if they suffer an accident at sport or negligently cause injury to someone else. In these days of no-win-no-fee claims, people will have few obstacles to suing you for possibly thousands of pounds in damages. Sport risks are even higher for professional sportmen. Sport insurance helps everybody involved around sport to cope with high risks of grave financial losses caused by sport accident or damage caused by negligently act, and serenity while taking sport activity.

Key words: *sport, accident insurance, liability insurance, damages.*